

Sötét hotel, és ez a példás provincia.
 Micsoda ősz, jegyrendszer, új pokol,
 És hirtelen a szertelen broszúraárus,
 A Muranowski téren csaknem túljutottam.
 Meglepetések az újévre, föl se dobnak,
 Vasárnapiasan nyugodt a gettó
 Korzója, és úgy viselem magam,
 Ahogy harmincnégy nyarán, még szüzen.
 Varsó tartalmazza a mocskos estét
 És benne Jadwigát. „Te fájdalom
 Voltál, szívem, és karcsu láng leszel
 Fázó utcád fölött.” – Pedig beszélük,
 Meghúlt és meghalt Jadwiga,
 Feladatom eljutni addig a
 Köröndig, mert az ifju gárda én vagyok,
 Csapzott falak, kordon megint, de vonulok,
 Micsoda ősz – ki fogja végigélni,
 Nem bírom egy szikárabb változatban:

Nincs mód, hogy Varsót túlutazzam.

Mándy Iván

SÖTÉT DÉLUTÁN

Az utca vékony vonala a kedvetlen, öreg házak között. Öreg házak? Nem, ezeknek már nincs is koruk.

Női hang egy ablakból: – Azt azért nem mondanám, hogy rossz idő van.

Férfi: – Semmilyen idő sincs.

János megismétli a ház előtt: – Semmilyen idő sincs.

Olga, valahonnan az utca mélyéből: – Ez a délutáni sötétség! Többé már nem is lesz este. Fölösleges. Teljesen fölösleges.

János: – Olga!

Olga: – Tudod, mióta állok itt? Veled talán felmehetnék hozzá.

János: – Apához? De hiszen...

Olga: – Jó, jó, hát kirúgott. Enyhén szólva. (Kis szünet.) – Te is hozzá készülsz, vagy tévedek?

– Nem, dehogy... csakugyan oda készülök. – Megvonja a vállát. – Hova készülök én egyáltalán? Ki tudja, lehet, hogy már nem is lakik az Adriában.

– De ott lakik. Úgyszólván ki se mozdul. De te, Jánoska...

– Mi van velem?

Ez kissé idegesen hangzott. Mint akit váratlanul belöttek valahova. Egy utca elvadult forgatagába. Egy kusza, zavaros történetbe.

Olga a falhoz húzódott. Szorosan a falhoz. És olyan furcsa, fázós hangon. – El is vetted azt a lányt? Vagy csak éppen hozzáköltöttél? Igazán nem tartozik rám, de azért mégiscsak különös...

– Mi ebben a különös?

Olga, már abból a lehetetlenül kopott falból. Egy idegen lakásból, idegen emberek közül. Egy körszakállas férfi kártyát kevert, de nem osztott lapot. Mellette egy nő bedugta az ujját egy könyvbe, könyvjelzőnek. Nem olvasott, régen meguntta már azt a művet. Csak éppen bent felejtette az ujját.

Néhány arcot mintha valahonnan a magasból eresztettek volna le. Inkább részleteket látni belőlük. Néhány elmosódott vagy nagyon is határozott vonás. Duzzadt, vörös orr, előreugró áll, a homlok elveszett a homályban. Néha kissé följebb emelkedtek az arcok, vagy lejjebb csúsztak.

Csendes vihogás:

– Né! A Lulu is itt van! Hogy kerülsz ide?

– Ahogy te! Meg ez az egész társaság.

Senki se figyelt Olgára. *Negligensek. Abszolút negligensek.*

Akkor már inkább az utca.

– Ne érts félre, Jánoska, igazán nem akarok beleszólni a dolgaidba...

– Eszedbe ne jusson! – Elhallgatott. Váratlanul kibukott belőle egy név. – Tini!

Csönd.

Majd a nő, szinte könnyes meghatottsággal. – Mikor hallottam ezt tőled utoljára?

János vizsgálódva nézte ezt a görbe hátú kis nőt. Értetlenül csóválta a fejét.

– Hogy tudott apa beléd esni!

– Belém esni? Hogy belém esett volna... ez talán túlzás. Csakhogy anyád nem volt éppen szellemi partner.

– De te aztán...

– Nem akartam erre rátérni.

– Ó, ez a megható szerénység!

– Tudod, mit mondott apád?

– Most fogom megtudni.

– Nézd, Olga, csak annyit mondhatok...

– Talán hagyjuk ezt.

– Na, nyögj már ki!

Olga, alig hallhatóan. – Maga mellett úgy érzem, hogy ismét európai ember vagyok.

– Bravó! Gratulálok!

János tapsolt.

– Mit csinálsz, Jánoska? Hagyd abba, nagyon kérlek.

– Eszem ágában sincs. – Egyre vadabbul verte a tenyerét.

Ez nem is színházi taps. Inkább egy focimeccsé. Ahogy egy elvadult drukker a csapatát biztatja.

– Jánoska!

– De hát ezzel még nincs vége. Apa még nem fejezhette be. Nem érhetette be ennyivel. Rajta, Tini!

És Tini abban a rémületes tapsvihárban:

– Végre beszélhetek valakivel egy könyvről... egy színházi előadásról... egy operáról... tudja, Olga, ezek a fúvósok! azt hiszem, nálunk vannak a legrosszabb fúvósok

- Még ezt is megbeszéltétek?
- Mi jártunk az Operába. Engem el lehetett vinni.
- Anyát is el lehetett vinni.
- Anyád egy jelenség volt.
- Bertalan Péter rajongott érte.
- Anyád egy képét se nézte meg.
- Hát Bertalan egy olyan elvadult...
- Én minden tárlatán ott voltam.
- Igazán? Ne mondd!
- Nem kell elhinni.
- De elhiszem.

Már nem tapsolt. Fáradtan lelógatta a kezét. Messziről hallotta Tinit.

– Hozok spirituszt.

János meg csak nézte azt a távolodó, vékony alakot.

– Állj meg, te szerencsétlen!

Tini megállt. És anélkül, hogy hátranézett volna:

- Teát csinálók a Gyulának. Mindig nagyon szerette a teáimat.
- De mindig utálta az igyekvőket. Egyébként én szoktam spirituszt vásárolni.
- Egyébként. De ez most az én csatám, és én vívom meg.
- A te csatád? Mi az, hogy a te csatád? Már megint úgy nekilódulsz! Állj meg, Tini!

Állj meg!

Csakhogyan Tini már eltűnt.

Feliratok egy ház falán.

Kihelyezett illemhely

Bérbe adott illemhely

Száműzött illemhely

Átszaladt a másik oldalra. Hotel Adria.

Micsoda sötétség! Nincs villany? Elromlott? Az Adriában ez igazán nem olyan szokatlan. Az ember kitöri a lábát ezen a rohadt lépcsőn.

Valaki megfogta a bokáját. Gyengéden, de határozottan.

- Felviszel hozzá. Megígérted.
- Tini!

Igen, Tini gubbasztott a lépcsőn. Egy szétesett csomag. Otffejleszték. Vagy inkább otthagyták. Meg akartak szabadulni tőle.

Tini elengedte a fiú bokáját. Érezni lehetett a rémületet ebben a mozdulatban. Hogy tettem! Elvesztettem az egyetlen, akiben még... Bocsáss meg, kérlek.

- És ha kitöröm a lábam!
- Bocsáss meg.
- Mióta ücsörögsz itt?
- Ücsörgök.

Többször is megismételte ezt a szót. Idegen szó. Még sohase hallotta.

- El is aludtál? (Ostoba kérdés.)
- Nem is tudom. Talán egy kicsit... igen, lehet, hogy egy kicsit elbóbiskoltam.
- Elbóbiskoltál! Remek!

Föl kéne emelni ezt a csomagot. De akkor szétesik. Teljesen szétesik. Ki tudja, mi potyog ki belőle. Érezte, hogy a nő elengedi a bokáját. Fölkecmereg. Minden mozdulata olyan céltalan. Egy turista, aki elől minden eltűnt. Nincs táj, nincs semmi. Hogy klaffog a cipője. Klaffog. Ezt a szót tőle hallottam.

- Ez már az első emelet.
- Akkor mindjárt fent vagyunk.
- Hát ahogy így mászunk!
- Nem megy gyorsabban... mit csináljak...
- Mit csinálnál! Baktatsz... olykor megpihensz...
- Nem... azt nem!
- Ez az istenverte sötétség!
- Amikor bejöttem, még égett a villany.
- Ne mondd! Talán a te tiszteletedre oltották el.
- Jaj, Jánoska, hogy te miket tudsz mondani! A te humorod! – Valamilyen nevetés tört föl belőle. Alázatos nevetés. – Akárcsak az apádé.
- Milyen az ő humora?
- Páratlan.
- Még egy kezét is utánad vágott. Tudod, amikor...
- Tudom, persze hogy tudom. – Valósággal nyüzszített. – És ezt éppen most kellett mondani? Éppen most, amikor... – Félbeszakította önmagát. – Te csöngetsz be.
- Ebben a kupoldában már régen nem működik a csengő.
- Akkor kopogsz?
- Benyitok.
- Csak úgy...?
- Képzeld, csak úgy.

Megállt. Megfogta a korlátot. Kifújta magát. És, mintha egy batyut dobna le a hátról:

- Hotel Adria, második emelet negyvenhét.
  - Ez azt jelenti, hogy...
  - Megérkeztünk.
- Egymás mellett a korlátnál. Egyikük se mozdult. Vártak valamire. Talán, hogy kinyílik a negyvenhetes szoba ajtaja. Előlép a szerkesztő úr. Nem, ezt nem várják meg. Elrohannak. Csak úgy leszánkáznak a korlátot. Egymásba gabalyodva vágatnak lefelé.
- János, kérlek, nagyon kérlek... ha becsöngetsz... kopogsz... igen... ha bekopogsz... a nevedet...
  - Mi van a nevemmel?
  - Mondd be, ha nem is éppen hangosan, de azért, hogy az apád mindjárt tudja, hogy itt vagy... hogy te itt vagy... mert akkor mégiscsak...
  - Tudod mit? Tartsunk főpróbát.
  - Micsodát?
  - Jól hallottad. Főpróbát tartunk.
  - Jaj, már megint gúnyolódsz! Te mindig csak...

– Légy szíves és ne nyivákolj! (Csönd.) Előrelépek. Megállok az ajtónál. Két határozott kopogás.

– Talán egy is elég.

– Nem elég. Szóval, két kopogás. Mondom a nevemet.

– Várj! Ne még! Ne még!

– Mi ez a rémület? Lámpalázások vagyunk?

– Ugyan kérlek! (Kis szünet.) Emlékszel Blaha Lujzára?

– Mit akarsz most Blaha Lujzával?

– Csak azt kérdeztem, hogy emlékszel-e még rá?

– Hogy emlékeznék! Sose láttam színpadon.

– A Szövetség utcában láttad. Át akart menni a másik oldalra. Olyan gyanakvóan lépegetett... aprókat és gyanakvóan... és aztán csak állt a járda szélén... a nemzet csalogánya.

– A nemzet csalogánya?

– Hát így hívta mindenki. A nemzet csalogánya. Persze régen... iszonyú régen. Én mutattam meg neked. Nézd, Jancsika... ott az a néni...

– Hagyjuk most a nemzet csalogányát. Ide figyelj!

Egy nő suttogása valahonnan a folyosó mélyéről.

– Csulikám...! – Még mondott valamit, de az már nevetésbe fulladt.

– Ki ez a Csulikám?

– Nem tudom. Honnan tudjam? A Lantosné vendége.

– És Lantos?

– Nem ismerem.

– Lantosnét se ismered?

– Nem fontos. (Pillanatnyi csönd.) Szóval én most előrelépek... kopogásra készen... Olga megismételte.

– Kopogásra készen.

Szinte hallotta a kopogást.

De az elmaradt.

János hangja:

– Az ajtó nyitva. Résnyire.

Olga, könyörögve:

– Talán majd máskor... holnap vagy holnapután...

– De Timi!

– Hiszen te is mondtad, hogy halasszuk el.

– Én nem mondtam semmi ilyesmit.

– De igen! De igen!

Apró recsenések. Csönd.

A fiú érezte, hogy egyedül van.

Meddig áll még így az ajtó előtt?

Bentről egy hang:

– Mi az? Nem mersz bejönni?